

Definitivní diagnózu TBC v CNS potvrdí identifikace *M. tuberculosis* z biologického materiálu histologicky, kulturačně nebo RT-PCR (Rock et al., 2008). U tuberkulomů stačí histologický nález nekrotizujícího epitelioidního granulomu tuberkulózního typu (Pagnoux et al., 2000).

Terapie

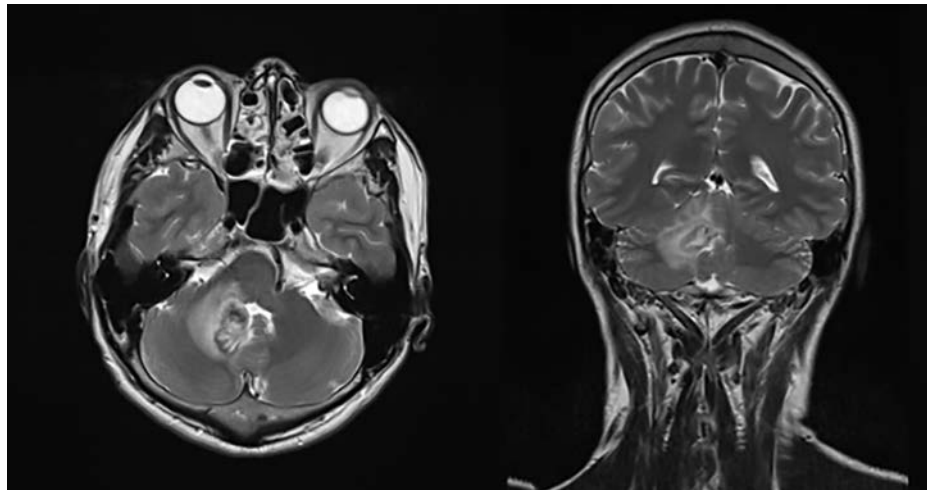
Léčba TBC meningitidy je kriticky závislá na včasnosti zahájení, což je obvyklým kamenem úrazu, neboť klinické příznaky progredují pomalu a symptomy někdy i 3–4 týdny i déle unikají správné diagnóze. Léčba běžné TBC meningitidy kombinací čtyř až pěti antituberkulotik obvykle trvá 9–12 měsíců, v případě tuberkulomu resp. abscesu je delší (18 měsíců). Opakované kontroly likvoru jsou nezbytné. Terapie obou solidních forem je většinou konzervativní, významnou roli hrají kortikoidy, které redukuje edém a hyperergickou imunitní reakci, která vytváří zářlivý tumor. V případě ložiskových forem je indikováno operační řešení při rozvoji nitrolební hypertenze, hydrocefalu nebo u farmakoresistentních epileptických záchvatů; riziko pooperační mortality je 10–20% (Garcia-Monco et al., 1999). K nárůstu tuberkulomu vyžadující akutní operační řešení může vést i paradoxní reakce na zahájenou terapii antituberkulotiky (Chandra Vemula et al., 2020).

Prognóza TBC infekce CNS je vždy vážná, smrtelnost jsou desítky procent, závisí na antimikrobní terapii, podpůrné léčbě a imunitním stavu pacienta. Samotná tuberkulomatózní forma infekce kupodivu nezhoršuje nutně celkovou prognózu a i rozsáhlé léze mohou relativně příznivě regredovat.

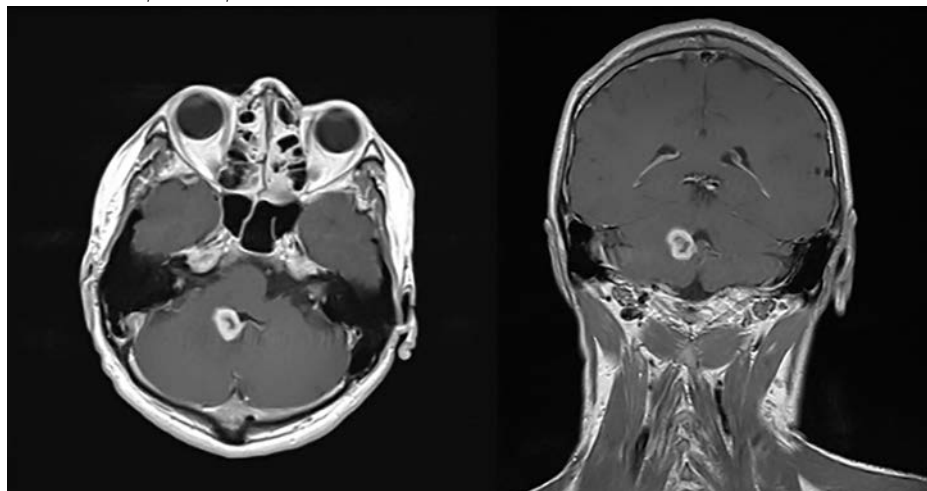
Kazuistika 1

Dvaadvacetiletý muž, původem z Mongolska, v ČR žijící přes 10 let, byl hospitalizován pro čtyři měsíce narůstající pravostranné hemikranie a obtíže s rovnováhou. Neurologicky byl patrný lehký pravostranný neocerebelární syndrom. MR zobrazila hyposignální oválné ložisko pravého mozečkového pedunkulu s rozsáhlým perifokálním edémem a útlakem IV. komory (Obr. 1), s postkontrastním prstencitým sycením a centrální nekrotizací (Obr. 2). Po nasazení antiedematózní terapie kortikoidy a doplnění základního onkoscreeningu s ne-

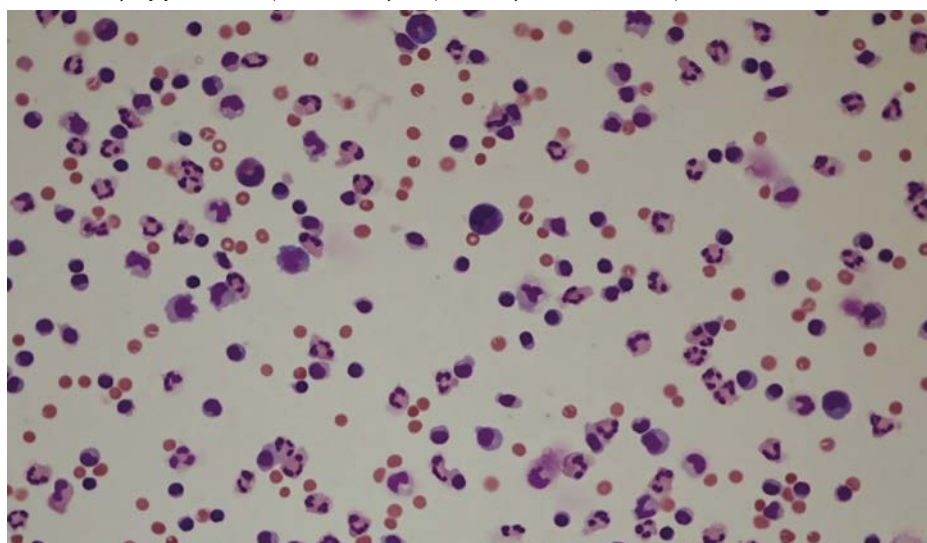
Obr. 1. MR T2, hyposignální oválné ložisko v pravém mozečkovém pedunklu s perifokálním edémem a útlakem 4. komory, axiální řez (vlevo), koronární řez (vpravo) u pacienta 1

Obr. 2. MR T1, postkontrastní periferní prstencité sycení ložiska s centrální nekrotizací, axiální řez (vlevo), koronární řez (vpravo) u pacienta 1

Obr. 3. Cytologický obraz v mozkomíšním moku, smíšená zánětlivá celulizace, s převahou lymfocytární buněčné řady a její aktivace s přítomností lymfoplazmocytních forem (u pacienta 1)

gativním nálezem byla provedena stereotaktická biopsie ložiska.

V odebrané tkáni byla zachycena nekrotická tkáň s kulatobuněčnou, převážně lymfocytární celulizací, četnými

makrofágy, někde až obrazu epitelioidní transformace, a materiál byl odeslán ke druhému čtení. V očekávání definitivního histopatologického závěru byl pacient propuštěn domů v dobrém stavu.